

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **S. Z.**, bývajúcej v B., proti žalovaným **1/ M. K.**, bývajúcemu v B., **2/ R. J.**, bývajúcemu v B., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných **Slovenskej kancelárie poisťovateľov**, Bratislava, Trnavská cesta č. 82, zastúpenej **A. – S., a.s., B.**, **o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 1 914 750,-- Sk (63 558,06 EUR)**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 8 C 178/2002, o dovolaní vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2008 sp.zn. 15 Co 111/2008, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2008 sp.zn. 15 Co 111/2008 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom zo 16. mája 2005 č.k. 8 C 178/02-76 žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi (bez určenia lehoty na zaplatenie) 1 850 925,-- Sk (61 439,45 EUR), konanie v časti o 63 825,-- Sk (2 118,60 EUR) zastavil, žalovaným uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet súdu súdny poplatok 92 546,-- Sk (3 071,96 EUR) a žalobkyňi náhradu trov konania 114 660,-- Sk (3 806,01 EUR) jej splnomocnenému zástupcovi (JUDr. M. C., advokátovi v B.).

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. septembra 2008 sp.zn. 15 Co 111/2008 odvolanie vedľajšieho účastníka na strane žalovaných zo 4. júla 2005 proti uvedenému rozsudku okresného súdu odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že proti citovanému rozsudku okresného súdu 1. júla 2005 podali odvolanie aj obaja žalovaní, ktorí 14. septembra

2005 požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov, avšak ich návrh Okresný súd Bratislava V uznesením z 15. decembra 2005 č.k. 8 C 178/2002-115 zamietol a na odvolanie žalovaných Krajský súd v Bratislave toto rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Následne okresný súd uznesením z 3. apríla 2007 (č.k. 8 C 178/2002-131 – pozn. dovolacieho súdu) odvolacie konanie voči žalovaným 1/, 2/ zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Na odvolanie žalovaných proti tomuto uzneseniu Krajský súd v Bratislave uznesením (z 29. februára 2008 – pozn. dovolacieho súdu) sp.zn. 5 Co 469/2007 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Tým odvolacie konanie voči žalovaným 1/, 2/ bolo právoplatne skončené 30. apríla 2007, v dôsledku čoho v tomto konaní (v konaní 15 Co 111/2008), v čase rozhodovania odvolacieho súdu tento posudzoval odvolanie vedľajšieho účastníka na strane žalovaných ako odvolanie podané osobou, ktorá nebola na podanie odvolania podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p. oprávnená, nakoľko vedľajší účastník stratil svoje procesné postavenie v tomto konaní právoplatným skončením veci voči žalovaným 1/, 2/.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie vedľajší účastník na strane žalovaných, navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania s poukazom na ustanovenie § 201 O.s.p. ako aj na zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a vyhlášku č. 423/1991 Zb. uviedol, že z príslušných právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú k veci nevyplýva, že by procesné práva, v tomto prípade právo vedľajšieho účastníka podať odvolanie, bolo limitované odvolacou lehotou účastníka. Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka, pochybil nielen procesne, nakoľko svojím postupom odňal účastníkovi konania, i keď vedľajšiemu, možnosť konať pred súdom, ale konal aj v rozpore so základnými právami danými Ústavou Slovenskej republiky.

Žalobkyňa ani žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané vedľajším účastníkom na strane žalovaných, ako legitimovaným subjektom, včas (§ 240 ods. 1 O.s.p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je prípustné a dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm.c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm.b/ O.s.p.), alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovoláním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých jej inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné sa dovolací súd zameril predovšetkým na okolnosti, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade, keď odvolací súd odmietne odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p., hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

Dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté práve touto vadou.

Odvolací súd uznesením odmietol odvolanie podané proti rozsudku okresného súdu vedľajším účastníkom na strane žalovaných, ako odvolanie podané neoprávnenou osobu vychádzajúc z toho, že v čase rozhodovania o tomto odvolaní vedľajší účastník stratil svoje procesné postavenie v dôsledku právoplatného skončenia konania vo vzťahu k žalovaným 1/, 2/ jeho zastavením 30. apríla 2007, a to na základe rozhodnutia odvolacieho súdu z 29. februára 2008. Tento záver nie je správny.

Podľa ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. (v znení účinnom do 15. októbra 2008, od 15. októbra 2008 prečíslovaného na ods. 4) v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 O.s.p.).

Zmyslom vedľajšieho účastníctva je "pomoc v spore" niektorému z účastníkov konania. Pomoc poskytovaná vedľajším účastníkom môže spočívať tiež v tom, že podá "v prospech" ním podporovaného účastníka odvolanie. Vedľajší účastník však môže podať odvolanie, len ak vstúpil do konania pred súdom prvého stupňa alebo ak vstúpil do konania síce po rozhodnutí súdu prvého stupňa, avšak ešte pred uplynutím odvolacej lehoty účastníkovi, ktorého podporuje. V prípade, že vstúpil do konania pred rozhodnutím súdu prvého stupňa, doručuje súd prvého stupňa svoje rozhodnutie tiež vedľajšiemu účastníkovi

a vedľajší účastník môže podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu v lehote uvedenej v § 204 ods. 1 O.s.p. Ak sa doposiaľ nezúčastnil konania, je vedľajší účastník legitimovaný na odvolanie iba vtedy, ak okrem podania odvolania spôsobom uvedeným v § 43 O.s.p. oznámi súdu, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník, a to do uplynutia lehoty na podanie odvolania účastníkovi, ktorého chce v konaní podporovať, a v ktorého prospech preto podáva odvolanie. Teda, vedľajšiemu účastníkovi sa počíta odvolacia lehota samostatne, ak vstúpil do konania ešte pred vyhlásením (vydaním) rozhodnutia súdu prvého stupňa a bolo mu preto rozhodnutie doručené. V prípade, že sa konania pred súdom prvého stupňa nezúčastnil, podáva vedľajší účastník odvolanie v lehote patriacej ním podporovanému účastníkovi.

Legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je súčasne daná len vtedy, ak sa ním podporovaný účastník odvolania nevzdal alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Z uvedeného mimo iného vyplýva, že ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník, ktorého vedľajší účastník v konaní podporuje; ak vyjadril svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. V prípade, že sa účastník konania nevzdal odvolania a ani sám nepodal odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, musí súd vždy zistiť jeho stanovisko k odvolaniu podanému vedľajším účastníkom, ktorý ho podporuje; ak vyjadrí s odvolaním vedľajšieho účastníka nesúhlas, má to za následok, že odvolanie bolo podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená. V tejto súvislosti treba poukázať na skutočnosť, že s účinnosťou od 1. septembra 2003 § 201 O.s.p. „posilňuje“ postavenie vedľajšieho účastníka v prípade, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. V takom prípade je podanie odvolania vedľajším účastníkom jeho samostatným procesným právom, ktoré nie je závislé od postoja účastníka konania. Zmyslom takej procesnej úpravy je zabrániť tomu, aby vedľajší účastník (napr. poisťovňa, ako je tomu aj v danom prípade) čelil dôsledkom vyrovnania vzťahu medzi ním a žalobcom bez možnosti ovplyvniť výsledok konania aj podaním odvolania proti vôli účastníka konania, ktorého v konaní taký vedľajší účastník podporuje.

Z uvedených skutočností potom vyplýva, že ak v preskúmvanej veci odvolací súd včas podané odvolanie vedľajším účastníkom na strane žalovaných (bez ohľadu na to, že konanie o odvolaní samotných žalovaných bolo pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené)

proti rozsudku súdu prvého stupňa neprejednal a meritórne o ňom nerozhodol, ale ho odmietol podľa § 218 ods. 1 písm.b/ O.s.p., ako odvolanie podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený, odňal tým vedľajšiemu účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b O.s.p. uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová